

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony
decretoru[m] doctoris. capellani episcopi Bosnomensis.
ualde deseruientes populo. sed et clero utcu[m]q[ue]
docto eos digne legenti. predicanti. aut ...**

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 22. XI. 1494 - 1495

D[omi]nica tertia. III Sermo XXVII

urn:nbn:de:hbz:466:1-31214

Dominica tertia post octa. epi.

sunt ei. Sed qd possit qd dicere. Si dñs cur dñs potestatis bis. qre sustinet q op/ pium paupes r sanctos. Ad hoc est re/ sponso. q dñs motu fuerit eius. i. tribu/ liones r psecutiones q s faneris inferu/ t nō vult auferre penit. sed ita mitigat eas vt sustinere possent r in eis mereantur san/ cti. Nec ille. Non ergo desperem? fratres qd r si motus iusurgunt r tribulationū in h/ mudo a diabolo et eius ministris. m fide/ lis est de? q nō pariet vos temptari sup id qd possum? sed faciet cū temptatiōe pro/ uentū. vt possum? sustinere. p qbus tribu/ lationib finaliter nobis retribuatur coronā salutis eterne. Qd nobis p̄stare dignetur ipse dñs p̄ fecula benedictus Amen.

Dñica tertia. III. Sermo XXVII Dñie salua nos

Dperimus. Matth. viij. Sicut di/ cit magn? pater Aug. in li. de dif/ finitionib? Nullū credimus ad salutē nisi deo inuicente venire. Nullū autē inuicē/ tū ad salutē nisi deo auxiliante opari. Nullū insup nisi orantē auxiliū pmereri. Nec Aug. Et ideo apli in discrimine vite cōsti/ tui ad diuine pietatis p̄sidii cōfugientes orant supplices. di. Dñe salua nos perim? Si apli a deo vocati electi r p̄destinati in/ tribulationib? cōstituti nō nisi orātes auxi/ lium meruerūt. qntū puramus nos mise/ ros r indignos tot temptatiōib? pressos r circūdatos oportere clamare. r orādo in/ petrare auxiliū in tpe oportuno ne peam? Ideo ei differtur bonū r crebrescat mala in mudo vt oratio seruescat. Dicit glosa su/ per ps. lxxvii. Vinc saluator ait. Opor/ tet semp orare r nō deficere. Luc. xviii. D/ si orant illi q deū p̄sentē habēt r p̄pinquū qntū nos a qbus longe est salus. Dicam? ergo r nos. Dñe salua nos perim? In q/ bus verbis tria ponunt. Primo enī apo/ stoli cōfitem? diuine maiestatis potestates. ibi. Dñe. Secō inuocāt sue bonitatis pie/ tatem. ibi. salua nos. Tercio ostēdit tribu/ lationis sue grauitatē. sc̄ntis sue r resisten/ di infirmitatē. r clamoris sui necessitate. quia perimus.

Dixi primo q in v̄bis premis/ sis p̄mo conscien/ tur apli diuine maiestatis potestatem ibi.

Dñe. Terremagna p̄tās cui mare et venti obediūt. imo omnia elementa. Et qd est pl? Omnia creata celestia terrestria r ifernalia. Ad ps. ii. Om̄s enī creature digne obe/ diunt ei. Om̄s homies digne seruiunt ei. Om̄s angeli digne iubilat ei. Om̄s de/ mones digne tremūt ei. Sed qm̄ reprobi nō accēdūt epi dominiū supra se. Ideo ne/ cesse est vt cōtemplemur qle est istud domi/ niū. Probat autē ei? dominiū a potentia summa. a sapientia lucida r iusticia firma. De p̄mo quō dominiū istud p̄bat a poren/ tia summa que attribuit patri. Pater. Hā po/ tentiā sumā dei probat opey diuinoz ma/ gnitudo. Hā tam magnū tam altū tam im/ mensum ē facere aliqd de nihilo. vt om̄es phlosophi nequaqs hoc apprehendere po/ tuissent. Qui nullo mō hoc cedere volue/ rūt vt de nihilo aliqd fieri possit. Nec mi/ rū cū nulla potentia qntūcūq? magna hoc facere pōt fm̄ naturalem rationē. Unde si puenirēt om̄es potētie creaturaz non pos/ sent vnā muscā aut vnū granū papaueris creare. Si ergo ois mūdāna potētia tam spiritualis q corpalis nō pōt ex nihilo pro/ ducere creaturā. Quāta ergo illa potētia q̄ immēsa q̄ infinita. q̄ de nihilo fecit tam nobilia tā magna elemēta tā sublimia cele/ stia corpa tā spiritalē creaturā. Scripsit Rabi moyses qdā subtilis astronomus r theologus maxim? q̄ qlibet circul? plane/ tarū habet in gr̄ostitudine spaciū q̄ngen/ toz annoz. i. q̄ntū hō posset p viā planā in/ q̄ngētis ānis incedere ita q̄ qlibet die irēt p̄ q̄tuor miliaria. r qlibet militare eēt diu/ orū miliū passū. Et addit q̄ inter circulū r circulū est silitur spaciū q̄ngentoz annoz. Et si tanta magnitudo in qlibet inferiori circulo. qd postea ē in celo stellato. qd vlte/ rius in aqueo. qd in empireo. Quāta ergo istius dñi potētia. Qui tā maria de nihilo p̄duxit. Vñ Hester. xij. bene d̄r. Dñe rex omps in ditione tua cuncta sunt posita. Et nō est q̄ possit resistere volūtati tue. Tu ei fecisti celū r terrā. r om̄ia q̄ celi ambitu cō/ tinētur. Timēda ē ista potētia q̄ sicut de/ nihilo fecit om̄ia. Ita om̄ia pōt in nihilū redigere. Vultū sūt reges et p̄ncipes qui vellēt suis aduersarijs tātū facere q̄ eos i/ nihilū redigerēt. Sed certe exeq nō p̄nt qd intēdūt. Nō sic iste rex cui parer r obse/ q̄tur ois creatura ad nutū r ad vomū. Et

ideo timeant peccatores inimici eius in quibus cum vult potest executioni sententiam suam demerere. Etiam si ad nihilum velit eos pertere. **I**ntra illud psalmum. Ad nihilum deductus est in conspectu eius malignus. **E**xponit Innocentius diabolus. Quod si sic potens est in diabolum regem omnium malorum. quanto magis contra subditos eius. **S**ecundo probatur domini unum christi a sapientia lucida. **S**icut enim potentia eius probatur a magnitudine creature. ita sapientia eius a multitudine. **Q**uis enim sufficienter exprimat diversitates terrarum. genera arborum et herbarum. genera fructuum et granorum. genera colorum. genera cantilenarum. genera odorum et florum. genera carniuum. piscium et saporum. genera lapidum et omnium metallorum. genera animalium. stellarum et multitudinem angelorum. **Q**uis sufficienter exprimat. quod sit admirabilis in hominibus tanta diversitas facierum. **Q**uis igitur digne dicere poterit quod sit mirabilis ista scientia que sciuit distinguere tam diversa. **U**nappetere cum dixisset. Qui numerat multitudinem stellarum. et omnibus eis nomina vocans. **S**tatim adiungit. **M**agnus dominus noster et magna virtus eius. et sapientia eius non est numerus. **E**t. **R**eg. ij. dicitur. **D**eus scientiarum dominus est. **Q**uod admirabilis deus qui sic omnia sapienter disposuit. sic precipaciter invenerit universa. **V**t non sit qui se abscondat a scientia et noticia eius. **U**n ad **H**eb. iij. dicitur. **O**mnia nuda et aperta sunt oculis eius. **T**imida est hec sapientia illis qui abdita et occulta loca ad peccandum querunt. qui et si hominibus abscondunt. deo tamen latere non possunt. **I**pe enim est qui scrutatur corda et renes hominum. **T**ertio domini christi probatur a iusticia firma. **E**t hoc probatur operum eius rectitudo. **A**deo enim rectus est iste iudex noster. **V**t nullis hominibus nullis blademis nullis donis oblatiis. nullis advenientibus advocatis a iusticia flecti possit. **H**oc pariter primo dum angelis melioribus et nobilioribus nec ad horam peccat. sed mox eos a suo sortio reiecit. et penis eternis refrenavit. **H**ic deus apparuit in primo homine. quem de paradiso expulit. et posteritatem suam miseris exposuit. **N**ullius exeretur potentiam. nullius formidat iusticiam. sic omnes peccat. sic erigit ipsorum culpa. **U**n psalmus dicit. **I**ustus es domine et recti iudicium tuum. **S**icque per dominum dominus istus. **L**ui merito dicunt apostoli. **D**omine.

Dixi secundo quod in hominibus premissis tangitur

quod apostoli invocant bonitatis christi pietatem. cum dicitur. **S**alva nos. **D**uo dicitur. **S**alvus aueroritate. **S**alva. salutis congruitatem. nos. **D**e primo videndum quod ordinat salutem nostram a deo. **P**ro quo sciendum quod ad salutem nostram et ad cuiuslibet alterius rei naturalis compositionem concurrunt quatuor cause. scilicet efficiens. formalis. materialis et finalis. **S**icut enim ad picturam concurrunt pictor efficiens. forma colorum. materia paries. finis spes vel merces. **I**ta ad saluationem nostram efficiens est deus. ipso restante. **I**sa. xliij. **A**bsque me non est saluator. **I**deo petit psalmus. **S**alvum me fac deus. **N**on est enim salus nisi a deo. sicut dicit **A**ugustinus. in libro de vera religione ca. xx. **A**d hanc salutem procuranda debet nos mouere tria ex parte dei saluatoris. **P**rimo quod bene vult deus et precipit. **I**pe enim est qui mandavit salutem iacob. **S**ubditus enim debet obedire mandatis plari. **D**eus dominus nos seruit. **I**pe autem vult omnes homines saluos fieri. **I**timon. **N**on est ergo culpa domini salutem nostram. **U**n merito subiungit. **Q**ui respicit volentem se saluare respiciet. **S**ecundo quod ad hanc salutem in mundum et in mortem. **L**uce. ix. **F**ilius hominis non venit aias perdere sed saluare. **P**erito ergo temeritatem a deo qui tantum beneficium committit. **I**timon. **F**idelis enim et acceptione dignus. quod iesus christus venit in hunc mundum peccatores saluos facere. **H**ic est **I**oseph qui dicit **H**en. xlv. **P**ro salute vestra misit me. **T**ertio quod gratis salutem tribuit. **F**ar. **E**t valde qui pro nullo posset habere regnum in omni bonum. et se faceret indignum. **P**salmus. **P**ro nullo saluos facies illos. ad **T**itum. **N**on est ergo opibus iusticie que fecimus nos. **E**rgo ad purificationem salutis nostre vigeat nos voluntas dei. **A**duertus christi. **S**alua efficiens salutis. **S**ecundo ad salutem nostram materia est necessaria. **E**t autem materia salutis rationalis spiritus. **U**n psalmus. **A**nias pauperum saluos faciet. **A**d hanc salutem procurandam debet nos mouere tria ex parte anime. **P**rimo quod deo carior. **D**eus enim amat aias **S**ap. ij. **Q**uanto enim vinum melius et carius est domino. tanto in meliori custodia ponitur et saluatur. **I**deo. **J**. **C**or. v. dicitur. **T**radidi eum sathanam ut spiritus eius saluus fiat in die domini. **P**salmus. **D**ic aie mee. **S**alua tua ego sum. **S**ecundo quod in se pecciosior. **D**e peccator enim pannum pecciosorem interdit saluare magis. **U**n **R**eg. vii. **R**eliquum retoria fugierunt. **T**im aias suas sal

Dominica tertia post octa. epi.

nam cupientes. Tercio qz salus capacioz. qz sine ea non est salus hominum. Dicitur debz di scere officium cuius capacioz est. **Gen. xxxij.** Uidi dominum facie ad faciem. **Lozpus** eius non saluatur nisi paniam. **Ubi** anima est capacioz salutis. Tercio ad salutem requiritur forma. Est autem forma salutis gratia siue virtus. **Unde. j.** **Thimo. ij. di.** Saluabitur per filiorum generationem. **Exponit** **Horra. i.** bonorum operum productionem. **Et** per istum sciendum quod saluatur homo per virtutes gratuitas. **Primo** per fidem sicut per lucem diriguntur homo ad portum. per recognitionem domini et seruicium saluatur feodum. et negando amittit. **Par. vlti.** Qui crediderit saluus erit. qui vero non crediderit condemnabitur. **Secundo** per spem sicut laborans spe mercedis acquirit sibi victum. **Ps.** Saluos facis sperantes in te domine. **Rom. v.** Spe salui facti sumus. **Tercio** per caritatem. Homo enim libenter saluat amicum. **Unde** melius valet amicum in via quam inimicum in corrigia. **Thes. ij.** Caritatem veritatis non receperunt. **Quarto** per temperantiam sicut infirmus per dietam. **Ps.** Saluos faciet filios pauperum sicut fructus per desiccationem ab incorruptione. **Proverb. ix.** Qui applicabitur ei descendet ad inferos. **Na** qui ab fecerit ab ea saluabitur. **Quinto** per iustitiam sicut in omni curia reus condemnatur et iustus saluatur. **Ecc. xxx.** Salus anime in sanctitate iusticie. **Ps.** Salus iustorum a domino. **Sexto** per prudentiam sicut serpens obtundit aures saluat se. et ludens ludo scaccorum dedit scaccum saluat ludum. **Isa. xlvj.** Dabo in syon salutem. **Et** **Isa. xxxij.** Diuine salutis sapientia et scientia. **Septimo** per fortitudinem. Sicut miles fortiter lucrando et perseuerando. **Die re. xxx.** **Tps** tribulationis **Jacob** et ex ipso sal. **Matth. x.** Qui perseuerauerit usque in finem hic saluus erit. **Quarto** ad salutem requiritur causa finalis. **Finis** autem salutis nostre est status glorie ad **Phil. iij.** Saluatores expectamus dominum nostrum iesum christum qui reformabit corpus humilitatis nostre figuratum corpori claritatis sue. **Ad** hanc salutem procuranda debent nos mouere tria scilicet ex parte finis. **Primo** euasio periculi culpe. **Uitator** enim existens in nemore vel in mari festinat ad locum salutis. ut euadat periculum. **Ps.** Dominus illuminatio mea et salus mea. que timebo. **Ezech. xxxvi.** **Et** roborabis in deum et saluabo vos ab omnibus iniquitatibus vestris. **Sic** dicitur hic. Salua nos perimus. **Secundo** amorio

mali periculi. **Domicida** enim vel latro festinat ad refugium salutis. ut euadat periculum. **Ps.** Saluasti nos de afflictionibus nostris. **Ps.** Salua me de ore leonis. **Tercio** adeptio celestis patrie et leticie. **Capitulum** enim solus a carcere libenter procurat locum recreationis et leticie. **Ps.** Saluum fac populum tuum domine. **Nos** ergo dicamus iam saluatori nostro cum beatis apostolis Salua nos. **De** secundo scilicet de salutis congruitate quam apostoli exprimitur in verbis positis. cum addunt Salua nos. **Nos** inquam quos congruum est saluare tanquam magistro scolares. tanquam domino seruos. tanquam dilecto amicos. **Saluat** autem christus quattuor genera hominum quod congruum est sibi saluare. **Primo** humiliter penitentes. **Matth. i.** Ipse saluum faciet populum suum a peccatis eorum. **Secundo** saluat deuote orantes. **j. Reg. vii.** Non cesses orare pro nobis ad dominum ut saluet nos de manu philistinorum. **Tercio** saluat tribulationes mundi. per christum patienter sustinentes ut hic in periculo constitutos cum christo. **Ubi** sequitur. **Surgens** impauit ventis et mari. **Dare** autem significat amaritudinem presentis seculi. ut dicitur est. **Quarto** saluat se longanimiter expectantes. quod scilicet bonum quod ceperunt usque in finem producant. **Apo. ij.** Tene quod habes ne alius accipiat coronam tuam. **Et** apostolus. **Qui** tenet teneat. donec deditur medio fiat. **Et** **Matth. x.** **Qui** perseuerauerit usque in finem hic saluus erit. **In** persona talium dicitur apostolus ad **Phil. iij.** Saluatores expectamus dominum iesum christum qui reformabit corpus humilitatis nostre figuratum corpori claritatis sue. **Dixi** tertio quod in verbis premittis ostendunt tribulationis sue grauitatem. virtutis sue ad resistendum infirmitatem. et clamoris necessitates. cum dicitur. **Domine** perimus. **Digna** necessitas et tribulationis grauitas est perire in corpore et subtrahi de hac luce. in qua est locus mercedis. **Et** multum et magnum persequitur periculum quod minus esse non potest. si homo intempestiue subtrahatur per mortem casuale de hac vita. cum frequenter ex hac morte rapitur in peccatis incorritus ad mortem eternam. **Ideo** apostoli merito compulsi sunt clamare. allegantes tribulationis grauitatem. scilicet periculum vite. **Domine** perimus. **Si** apostoli periculum vite corporalis metuentes quod tamen in conscientijs eorum securi erant et persecuti. sicut apostolus de se dixit. **Nihil** mihi conscientius sum. compellebant clamare per liberationem. **Quantum** nos miseram conscientiam peccatorum gra-

nati & de nostra damnatione certi debere/
mus clamare in omnibus & a peccatis qui
bus anima & corpus nostrum simul periclitatur
saluaremur. **C**irca quod sciendum quod li-
cet multi sint qui perierunt in hoc mari mundi
huius. tamen secundum Alexandrum quattuor genera
specialiter perire leguntur. Primi sunt insi-
pientes in discernendo. qui se nec creatoris
suum cognoscunt. nec res seculi creatas estima-
re sciunt. **U**n **Seneca** dicit quod tunc pro ratio-
nem recte homo uiuit. si diuina prius esti-
met. & dignitatem rebus ut sunt ex earum na-
tura ostendat. **S**ecundi sunt etiam qui nec prete-
ritam vitam suam recogitant nec presentem or-
dinant nec de futura prouident. **C**um tamen
secundum **Senecam** tota uita nostra tribus tempo-
ribus debeat ordinari eo modo. **E**t ratio.
quod homo alius est in periculo. **Q**ui enim ni-
hil de preteritis malis cogitat uitam perdit.
Qui autem nihil de futuro meditat. in om-
nia mala incurrit incidit. **I**deo dicit **Aug.**
Nulla maior egestas quam indigere sapientia.
& qui sapientia non eget. re nulla egere omni-
no potest. **P**rouer. xij. **Q**uid prodest stulto ha-
bere diuitias. cum sapientiam emere non possit.
Tertii hi sunt uere insipientes qui in his que
ignorant nec correptionem nec correptores
curant. **P**rouer. x. **N**oli arguere deri-
sorem ne oderit te. **I**deo de talibus dicitur
Barth. iij. **Q**uia non habuerunt sapientiam
perierunt propter suam insipientiam. **S**ecun-
di sunt pigri et tediosi in operando. & sunt
illi qui solum corporis sui comodo intendunt.
in nullo labore utili & uirtuoso se exercen-
tes. et hos uocat apostolus **Philip. iij.** inimi-
cos crucis christi. qui terrena sapiunt. quorum
uenter deus est. & gloria eorum in confusio-
ne ipsorum. **S**unt etiam qui semper uiuere in-
cipiunt. et nullum unquam uitae suae fructum ostē-
dunt. & tales uocat apostolus **Judas** in sua epi-
stola arbores infructuosas bis mortuas.
Ideo dicit **Bern.** **S**tultus qui uiuit mor-
tem potius dico quam uitam. **Q**uod enim est uita
cum sterilitate. **A**rbor arida et sterilis. non
ne mortua indicat. **S**ic stultus eo ipso quod
inutiliter uiuit. mortuus indicat etiam ui-
uens. et tales quanto diutius uiuunt tanto a
deo plus elongantur. **I**deo de eis dicitur. **E**c-
ce qui elongant se a te peribunt. perdidisti om-
nes qui fornicant abs te. **Q**uanti sunt nunc
tempus tales qui iam in consumpta etate quasi
incipiunt uiuere dum intendunt negociationibus

usuris. lucris & alijs. ac si primo inciperet
uiuere. ut dicit **Seneca.** **Q**uid autem est tur-
pius quam ipsum quod senet uiuere incipiens.
Tertii sunt indisciplinati in conuersando.
Et hoc sequitur ad duo. **P**rimo. cum enim est
insipiens in cognoscendo. & piger in opera-
do. sequitur indisciplinatus & dissolutio in con-
uersando. **S**icut enim dicit **Alexander.** ad
uirtutum exercitium in corde interius sequitur
morum compositio in corpore exterius.
et e conuerso. **U**n **Barth. iij.** dicit. **H**ic
discipline non inuenerunt. propterea perierunt.
Ideo **Ps.** consulit. **A**pprehendite discipli-
nam ne quando irascatur dominus. & percaris
deuia iusta. **Q**uarti sunt insatiabiles in pec-
cando. et hoc sequitur congrue ad praedicta. quia
cum est insipiens & ociosus & moribus in-
disciplinatus & curiosus. sequitur quod sit ad om-
ne pronus peccatum & insatiabilis fame
licus. **Q**uia peccati delectatio non satia-
tem sed famem parit. **U**n **de filiis prodigii**
consumpra tota portione cum meretrici-
bus dicit. **E**go autem hic fame perco **Luce. xv.**
Vere fame perit qui in aliquo crea-
to bono extra deum satiari querit. **Q**uia
dicit **Aug.** in libro confessionum. **Q**uis co-
pia que deus non est inopia est. **H**os igitur
ne pereamus de uia iusta. semper clamemus
ad dominum iesum christum ut nos liberet de
periculis uitae praesentis & perducat per hoc
mare spaciosum ad portum salutis eterne
Quod nobis prestare dignetur.

Dñica quarta post octauas epiphaniae
Sermo XXVIII.

Simile est regnum
celorum homini qui seminavit
semen bonum **Matth. xij. Mar-**
ci. iij. **D**ominicus tribus praecedentibus ostē-
dit nobis mater sancta ecclesie potentiam
mirificam nostri saluatoris. & hoc in operatio-
ne miraculorum tam in terra quam in mari. **N**unc
ista dominica sequenti uult ostendere ipsius sapi-
entiam profundissimam. et hoc per salubre para-
bolam & exemplorum salutarium eruditionem. **U**n
in hac dominica uult nos docere quantum nobis no-
ceat nostra negligentia. & si in eo quod nobis dor-
mientibus & in custodia nostri corporis torpenti-
bus. diabolus tanquam inimicus supeminat
nobis menti in se uicia. et ita inficit in nobis